C306 – OND33

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

4 juli 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over administratieve vereenvoudiging en planlastvermindering voor scholen 1

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over regionale technologische centra (RTC) 2

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toekomst van het hoger kunstonderwijs 4

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over administratieve vereenvoudiging en planlastvermindering voor scholen

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, vorige week verschenen in de media berichten over een doctoraatsonderzoek van Katrijn Ballet van het Centrum voor Onderwijsbeleid en -vernieuwing van de Katholieke Universiteit Leuven, waarin werd gepeild naar de werkdruk bij leerkrachten van het basisonderwijs. Mevrouw Ballet verwees naar het administratieve werk. Leerkrachten moeten, al dan niet verplicht, steeds meer zaken op papier zetten, omdat alles moet worden gecontroleerd. Mijn vraag om uitleg gaat dan ook over de planlast.

We hebben in de commissie al vaker de discussie gevoerd over het terugdringen van de planlast. Er was een vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten op 14 april 2005 en ik heb ook zelf een vraag om uitleg gesteld op 27 oktober 2005. Toen werd ingegaan op de activiteiten van de werkgroep-planlast die in het kader van CAO VII is opgericht. We weten dat de werkgroep in mei, oktober en november 2005 heeft vergaderd over allerlei deelaspecten van planlastvermindering. In november 2005 zouden ook de schoolbesturen daarbij betrokken worden. Over de vermindering van het aantal formulieren voor personeelsmateries kwamen in ieder geval al positieve berichten in de pers.

Het is van belang dat er een zekere continuïteit is. We willen ook zicht krijgen op de verdere werking van de werkgroep en vooral op de concrete resultaten inzake administratieve vereenvoudiging.

Mijnheer de minister, is de werkgroep nog bijeengekomen sinds november 2005? Zo ja, was dat met de schoolbesturen? Wat was de verdere agenda van de besprekingen? Wat zijn intussen de bijkomende resultaten op de onderwijswerkvloer?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frans Vandenbroucke: Mevrouw Berx, in antwoord op uw vraag wil ik in de eerste plaats verwijzen naar een aantal gelijkaardige vragen in deze commissie. Een vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten werd in deze commissie behandeld op 14 april 2005. Mevrouw Berx, uw vraag om uitleg werd op 27 oktober 2005 behandeld. Ik heb toen het onderscheid tussen werkdruk en planlast verduidelijkt. Voor wat betreft de vermindering van de administratie in mijn beleidsdomein Onderwijs is er enerzijds de planlast in de scholen en anderzijds de communicatie met een overheidsinstantie.

Ik begin met de vereenvoudiging. Voor de communicatie met overheidsinstanties werkt mijn administratie elk jaar aan nieuwe vereenvoudigingen. Ik wijs u kort op een paar realisaties en plannen. Er is voor mijn beleidsdomein Onderwijs een formulierenwebsite. Elk formulier of document dat om het even wie in het onderwijsveld nodig heeft, staat op die website, ook de formulieren die de scholen nodig hebben met betrekking tot andere beleidsdomeinen of federale instanties. De Vlaamse Regering heeft op 5 mei 2006 trouwens beslist om het voorbeeld van Onderwijs op te leggen aan de andere beleidsdomeinen. Een ander voorbeeld is de afschaffing van formulieren bij de indiensttreding van onderwijspersoneel en bij de reaffectatie van personeel. Vele duizenden formulieren en tientallen procedures zijn afgeschaft.

Mevrouw Berx, ook in Onderwijsdecreet XVI is zoals u weet veel aandacht gegaan naar vereenvoudiging, waarbij de nadruk ligt op de juridisch-technische verduidelijking van de bestaande regelgeving enerzijds en het verminderen van de administratieve formaliteiten anderzijds. Aangezien we op 20 juni 2006 in deze commissie Onderwijsdecreet XVI uitvoerig hebben besproken, lijkt het mij niet meer nodig om daar nu verder op in te gaan.

Mijn administratie plant voor de toekomst nog verdere vereenvoudigingen. Ik geef een paar voorbeelden. Wellicht in 2007-2008 zullen ongeveer 200.000 formulieren bestemd voor de kinderbijslag afgeschaft worden. Het zijn formulieren die de studenten moeten laten invullen door de schoolsecretariaten en vervolgens opsturen naar de federale dienst voor kinderbijslag en naar de afdeling Studietoelagen. Deze formulierenstroom zal vervangen worden door elektronische zendingen tussen de onderwijsadministratie en de diensten kinderbijslag en studietoelagen.

Een ander project dat nog in de voorbereidingsfase zit, is het elektronisch ziekteattest. Er is ook de verdere uitrol van het elektronisch personeelsdossier voor het

volwassenenonderwijs. Veel formulieren en opvragingen van data inzake personeel worden vervangen door elektronische zendingen via Edison tussen school en databanken op de onderwijsadministratie.

Naarmate middelen en personeel beschikbaar zijn, werkt mijn administratie systematisch verder aan het uitwerken van grote en kleine vereenvoudigingen van formulieren en procedures. Dat heeft in sommige gevallen wel tijd nodig, omdat er samengewerkt wordt met diverse federale departementen en met instanties die geen overheid zijn.

Voor de planlast binnen de dagelijkse opdracht van het onderwijspersoneel draagt het leidend team van een school een grote verantwoordelijkheid. Ik wil hierover een recent en concreet voorbeeld aanhalen. Een bepaald onderwijsnet heeft een planlastmeter op het web geplaatst. Er waren niet zo veel reacties van het onderwijspersoneel, maar er werd toch een top drie opgesteld van de planlast: de vergaderingen op school en de daarbij horende verslagen, de jaarvorderingsplannen en weekplanningen en de leerlingenvolgsystemen.

Ik haal dat even aan, omdat u meteen merkt dat het om elementen van planlast gaat, waarvoor ik als minister of mijn onderwijsadministratie niet bevoegd zijn. Directies, directieteams en de participatieorganen kunnen lokaal dus een hoofdrol spelen bij het beperken of stroomlijnen van de planlast tot wat noodzakelijk is.

Mevrouw Berx, inzake planlast zijn er twee identieke omzendbrieven, die zijn opgesteld samen met de vakorganisaties en de onderwijsnetten. Het gaat om de omzendbrief van 8 juli 2002 voor het secundair onderwijs en de omzendbrief van 17 juni 2002 voor het basisonderwijs. Daarin wordt voor het vermijden van planlast op de werkvloer een grote rol toebedeeld aan de directie en het schoolteam.

Ik geef u de laatste stand van zaken over de werkgroep die is opgericht in het kader van CAO VII. De werkgroep is nog twee keer bijeengekomen in januari 2006. Op een eerste bijeenkomst zijn de deontologische code en de interne afspraken van de onderwijsinspectie besproken samen met de vakorganisaties en de onderwijsnetten. Het is de bedoeling dat de inspectie bij het voeren van doorlichtingen de nodige aandacht besteedt aan het vermijden van zoveel mogelijk planlast. Op een tweede vergadering, opnieuw met de vakbonden en onderwijsnetten, zijn de twee bestaande omzendbrieven overlopen. Het is de bedoeling om die omzendbrieven te actualiseren en van toepassing te maken op het volledige onderwijsdomein, dus niet alleen voor basis- en secundair onderwijs. Deze besprekingen verliepen op constructieve wijze, maar werden opgeschort omdat overgeschakeld werd op onderhandelingen over de nieuwe regelgeving voor het schooljaar 2006-2007 en op de voorbereiding van een nieuwe CAO. In het najaar 2006 zullen de gesprekken worden hervat.

Tot slot wijs ik op een initiatief van de Vlaamse Onderwijsraad. Binnen de VLOR zal een instrument worden ontwikkeld waarmee scholen aan de slag kunnen. Scholen zullen een hulpmiddel krijgen om zelf een analyse te maken van de planlast. Het doel is dat directies of schoolteams via een vragenlijst zelf nagaan wat er aan de hand is met de planlast in hun school. Wanneer dit instrument gerealiseerd is, kunnen we daar in deze commissie op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het laatste initiatief is erg hoopgevend. Het is bijzonder interessant dat scholen een rechtstreeks instrument hebben om na te gaan hoe ze zelf met planlast kunnen omgaan. Het ziet er goed uit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over regionale technologische centra (RTC)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in de beleidsbrief 2005-2006 werd over de Regionale Technologische Centra volgende passus opgenomen: ‘In elke Vlaamse provincie is nu een RTC actief of opgericht en binnenkort actief. In de RTC’s werken verschillende spelers in het opleidingsveld – scholen, bedrijven, VDAB, SYNTRA, VOKA, UNIZO – samen om bijvoorbeeld hoogtechnologische en dus dure machines in bedrijven te laten gebruiken door scholen. De RTC’s werken via projecten die school en bedrijf beter op elkaar afstemmen. Elke Vlaamse TSO- en BSO-school kan bij het RTC aankloppen met vragen naar ondersteuning. Naast hun basisfinanciering kunnen de RTC’s vanaf september 2005 ook projectfinanciering aanvragen voor kortlopende initiatieven. De subsidie bedraagt maximaal 50.000 euro. Ze wordt pas toegekend als de samenwerkende partners eenzelfde bedrag inbrengen.’

De basisopdracht van de RTC’s is het realiseren van de brug tussen school en bedrijf via het samenwerken rond hoogtechnologische apparatuur. Op het lunchde-

bat van VOKA met de commissie voor Onderwijs, ondernemers en schooldirecties op 16 juni 2006 bleken zich in de praktijk diverse moeilijkheden voor te doen. Ik leg ze u voor om te horen of ze kloppen en wat er eventueel aan kan worden gedaan.

De afgesloten beheersovereenkomsten tussen overheid en RTC's blijken weinig concreet over de voorwaarden van investering. Wie wordt eigenaar wanneer hoogtechnologische apparatuur wordt aangekocht? Het voordeel van de vrijheid die aan het RTC wordt gegeven, is dat het zelf tot afspraken kan komen. Het nadeel is dat de gesprekken er niet eenvoudiger op worden.

Bovendien blijkt er een achterstand in de behandeling van projectaanvragen door de administratie Onderwijs. Zo had men er bijvoorbeeld in Zuid-West-Vlaanderen midden juni nog geen zicht op of de aangevraagde projecten in september van start kunnen gaan. Dit maakt de organisatie ervan voor de verschillende betrokken actoren uiteraard zeer moeilijk.

Mijnheer de minister, hoe worden de beheersovereenkomsten met de RTC's geëvalueerd? Bent u op de hoogte van de problemen? Hebt u plannen om daar een antwoord op te bieden? Ik veronderstel dat het RTC Vlaanderen dat wordt aangekondigd in Onderwijsdecreet XVI een ondersteunende actor kan zijn. Klopt het dat er achterstand is in de behandeling van de projectaanvragen? Erkent u dat dit tot organisatorische problemen kan leiden? Hoe kunt u dit oplossen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de basisopdracht van de Regionale Technologische Centra is het samenwerken tussen scholen, andere opleidingsverstrekkers en bedrijven rond hoogtechnologische apparatuur, en dit met de bedoeling om de beschikbare apparatuur zo goed mogelijk te benutten. In scholen, VDAB, SYNTRA en bedrijven is er immers vaak prima, hoogtechnologische uitrusting voorhanden waarvan de capaciteit nog niet ten volle wordt benut.

Enkel wanneer zou blijken dat bepaalde, hoogtechnologische apparatuur op geen enkele andere manier dan via aankoop ter beschikking kan komen, kan het RTC een aankoop overwegen. U zult het trouwens met me eens zijn dat de budgetten die aan de RTC's jaarlijks worden toegekend niet van die aard zijn dat veel machines kunnen worden gekocht en onderhouden. Het is dus geenszins de bedoeling dat de RTC's een kanaal worden om nieuwe machines te kopen. Dit is ook duidelijk verwoord in de brochure 'De Regionale Technologische Centra: even voorstellen' die we recent hebben verspreid.

Vanuit deze visie volgt dat de beheersovereenkomsten inderdaad weinig bepalingen omvatten inzake investering, met uitzondering van artikel 5 dat stelt dat het slechts aanvaardbaar is dat het RTC zelf hoogtechnologisch materiaal aankoopt, ontwikkelt of laat ontwikkelen wanneer in het werkingsgebied dit materiaal op geen enkele andere wijze beschikbaar kan komen voor het onderwijs, en van die aard is dat het een belangrijke, gezamenlijke nood invult van de scholen in het werkingsgebied en de gekozen studiegebieden. In elk geval is het akkoord van de minister van Onderwijs vereist. In de omstandigheden waarin het RTC toch materiaal verwerft, moet het er bij de plaatsing zorg voor dragen dat het netoverschrijdende gebruik is gewaarborgd. In het jaarverslag moet het RTC zijn inspanningen aantonen om meerdere scholen van verschillende netten dit materiaal effectief te laten gebruiken. Het eigendomsrecht en desgevallend de intellectuele rechten moeten in elk geval bij het RTC blijven. Wanneer het RTC ophoudt te bestaan, zullen de met overheidsmiddelen verworven eigendommen pro rata worden overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap. Deze bepalingen zijn mijns inziens voldoende duidelijk, enerzijds om investeringen zo beperkt mogelijk te houden gezien dit niet de kerntaak is van de RTC's, en anderzijds in geval aankoop toch zou worden overwogen.

Het was me hoegenaamd niet bekend dat deze passages voor de contractpartners onduidelijk zouden zijn. Op de tweemaandelijkse vergaderingen tussen de coördinatoren van de RTC's, de administratie en het kabinet werd deze vraag nog nooit voorgelegd.

Ik weet niet in hoeverre uw vraag ook betrekking heeft op de decretale bepaling dat het geheel van de RTC-werking wordt geëvalueerd voor 31 december 2007. In dit verband kan ik meedelen dat de eerste voorbereidingen worden getroffen. Zo zal eind augustus een vergadering doorgaan met de voorzitters van de verschillende RTC's en vertegenwoordigers van het kabinet en de administratie. Uiteraard zal hierbij ook de visie van andere organisaties van belang zijn. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de pedagogische begeleidingsdiensten en de vormingsfondsen van sectoren.

De procedure voor de behandeling van projectaanvragen werd vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 2005. Kort gesteld komt het erop neer dat RTC's projecten kunnen indienen na een projectoproep. De projectoproep bevat het totale te verdelen bedrag, desgevallend de gekozen prioritaire studiegebieden en de termijn voor het indienen van de aanvragen. Vervolgens gebeurt een ontvankelijkheidsonderzoek door de administratie die hiervoor dertig kalenderdagen heeft. Op vraag van de administratie kunnen de RTC's hun dossier nog vervolledigen tot veertien dagen na afsluiting van de oproep. Na dit onder-

zoek worden de dossiers ter beoordeling voorgelegd aan een commissie die een rangschikking hoort op te maken van de dossiers, binnen de twintig kalenderdagen na afsluiting van het ontvankelijkheidsonderzoek. Deze rangschikking wordt tot slot bekrachtigd door de minister, maximaal dertig dagen na afsluiting van dit onderzoek. U zult het met me eens zijn dat de opname van deze termijnen in het besluit zelf reeds een krachtige garantie is voor een tijdige behandeling van dossiers.

Wanneer we nu de concrete situatie bekijken, is het zo dat de projectoproep voor projecten 2006 als einddatum aanvankelijk 31 maart bevatte. Op vraag van de RTC's zelf werd deze datum verschoven naar 30 april 2006. Dit heeft uiteraard ook zijn invloed op de datum van de eindbeoordeling, vermits de totale procedure zestig kalenderdagen in beslag mag nemen: dertig dagen ontvankelijkheidsonderzoek en dertig dagen rangschikking en bekrachtiging. Dit betekent dat sedert eind vorige week alle RTC's werden ingelicht. Zo weten de betrokken scholen twee maanden voor de eigenlijke start of ze daar al dan niet van start mogen gaan, wat voldoende moet zijn.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb mijn vraag al een tijdje geleden ingediend. Ik ben blij dat de scholen ondertussen op de hoogte zijn.

Het klopt dat problemen pas bij de evaluatie naar boven zullen komen. Tijdens die gesprekken kan er worden gewezen op eventuele onduidelijkheden die dan kunnen worden uitgeklaard.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toekomst van het hoger kunstonderwijs

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de implementatie van de Bolognaverklaring geeft het hoger onderwijs in Vlaanderen nieuwe kansen. De bamahervorming betekent evenwel een grote uitdaging voor het hele onderwijs en in het bijzonder voor het hoger kunstonderwijs.

De voorbije maanden is er een grondig debat gevoerd over de toekomst van het hoger kunstonderwijs. Begin vorig jaar werd de studie 'Academisering hoger kunstonderwijs, een wenkend perspectief?' gepubliceerd. Vervolgens heeft een werkgroep Academisering Hoger Kunstonderwijs zich over deze vraag gebogen. Vorige maand hebt u in uw toespraak voor het Instituut voor Onderzoek in de Kunsten te Leuven uw visie op dit thema toegelicht. U pleit duidelijk voor een academisch hoger kunstonderwijs.

De keuze voor een academisch traject impliceert dat de algemene criteria voor de academische master en bachelor ongewijzigd en onverminderd blijven gelden bij de accreditatie. Tegelijkertijd bent u er zich ook van bewust dat dit voor de sector van het hoger kunstonderwijs niet evident is. Zo kan het personeelsbestand niet binnen een redelijke termijn en tegen een redelijke kostprijs volledig worden omgevormd tot hoogstaande onderzoeksteams. Een academische opleiding met veel aandacht voor theorie en onderzoek is ook niet wat alle studenten hoger kunstonderwijs nodig hebben voor de uitoefening van hun beroep in de artistieke sector. Daarom denkt u dat er tegelijk met de academisering zowel voor de studenten als voor de arbeidsmarkt, ook nood is aan de creatie van een breder professioneel aanbod.

De sector van het hoger kunstonderwijs krijgt hiermee dan wel een dubbele opdracht. Het is echter niet de bedoeling dat het academisch traject overal wordt aangeboden. Samenwerking en zwaartepuntvorming tussen instellingen en associaties dringen zich op. U beseft dat de keuze voor academisering en professionalisering, voor profilering en concentratie een moeilijke opdracht is. U bent echter optimistisch omdat er al belangrijke stappen zijn gezet en er op verschillende plaatsen boeiende en interessante dynamieken zijn ontstaan.

Uw visie is logisch, maar roept toch ook enkele vragen op. Zo is het niet heel duidelijk of een instelling moet kiezen tussen een professioneel dan wel een academisch traject, of dat ze eventueel ook beide trajecten kan organiseren. Indien instellingen beide trajecten mogen aanbieden, is de vraag hoe wildgroei kan worden vermeden. De keuze van de instellingen voor een professioneel of een academisch traject kan ook worden beïnvloed door de mogelijkheid of onmogelijkheid om een professioneel traject van meer dan 180 studiepunten te organiseren. Voor sommige kunstopleidingen, bijvoorbeeld de professioneel gerichte musicalopleiding, is het immers heel moeilijk om een kwaliteitsvolle professionele opleiding van 180 studiepunten aan te bieden.

Ook op personeelsvlak rijzen nog enkele vragen. Voor het onderwijzend personeel in de professionele opleidingen zijn er andere vereisten dan voor het personeel in de academische opleidingen. Voor het kunstonder-

wijs zijn er bovendien de specifieke eisen voor de toegang tot het ambt, de cumulregeling, de specifieke verloning met de bijzondere weddeschalen enzovoort.

Er is ook een effect op de kostprijs van heel deze operatie. De kosten van de ambten in de professionele opleidingen liggen hoger dan die in de artistieke academische opleidingen. De vraag is of de artistieke academische opleidingen niet duurder zullen worden. In het academische traject, waar het onderwijzend personeel ook een onderzoeksopdracht moet opnemen, kan men moeilijk de bijzondere salarisschalen blijven aanhouden. Welk tijdpad hebt u voor ogen hebt om deze hervorming te realiseren?

Mijnheer de minister, kan binnen een instelling zowel een professioneel als een academisch traject worden aangeboden? Zo ja, hoe kan dan wildgroei vermeden worden? Zal een professionele bachelor van meer dan 180 studiepunten in de toekomst mogelijk worden? Hoe zullen de gevolgen op personeelsvlak aangepakt worden? Wat is het tijdpad voor deze hervorming?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, voor het behalen van de graad van master binnen het hoger kunstonderwijs volstaat het vaak om gedurende een aanvullend jaar een masterproef, een opdracht van aanzienlijke omvang, te realiseren. Sommige studenten zijn dankbaar voor de waarde van de mastergraad op de arbeidsmarkt, maar ervaren de masteropleiding zelf als een magere, bijna overbodige aanvulling op een bacheloropleiding. Als we de master willen opwaarderen, begint dat in de eerste plaats bij het personeel, dat naast de nodige ervaring ook beschikt over een specifieke wetenschappelijke vorming.

Mijnheer de minister, hoe ziet u de rol van de universiteit binnen de associatie van de hogeschool? Is de universiteit de bevoordeelde partner voor het voorzien in wetenschappelijke vorming of wetenschappelijk gevormd onderwijzend personeel? Of moet die wetenschappelijke vorming van het onderwijzend personeel zelf komen?

Hebt u zicht op het aantal kunsthogescholen dat geassocieerd is met een universiteit waar geen aansluitend departement, zoals kunstgeschiedenis, aanwezig is? Hebt u er weet van dat voor deze instellingen het probleem prangender is?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dit debat gaat al een hele tijd mee. In het verleden was de vraag: academiseren ja of nee? Ook de knelpunten die met academisering te maken hebben, hebben we bekeken.

Mijnheer de minister, in uw antwoord op een vraag om uitleg van mij, hebt u een paar maanden geleden enkele aspecten vermeld. U wist toen niet of u ze al dan niet zou opnemen in het nieuwe financieringsmodel voor het hoger onderwijs.

Mijnheer Sannen, u spreekt over groene, gele en rode lichten. Dan gaat het over het aspect rationalisatie. De fundamentele vraag is: een artistieke master ja of nee? Dat is een deur openzetten naar wat in Nederland een professionele master wordt genoemd. Dat is iets anders dan een academische master. Bestaan die naast elkaar of niet? Is er een opleiding van drie jaar tot een professionele bachelor? Waartoe leidt die? Hoe maakt men de vertaling, los van de concrete problemen die er in die wereld altijd zullen zijn, van de manier waarop de weddeberekening gebeurt?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Sannen − en in zijn spoor de heer Van Baelen en de heer Marginet −, u raakt hier een uiterst belangrijk thema aan. Dat het kunstonderwijs in het bestel van ons hoger onderwijs een aparte plaats inneemt, behoeft geen betoog. In deze commissie is daar in het verleden al uitvoerig over gedebatteerd.

Ik ben zelf ook, vanuit verschillende invalshoeken, betrokken bij het thema. Om er twee van meer recente aard te noemen: de financiering en de academisering. Over financiering zullen we het zeer binnenkort nog uitvoerig hebben. Mijnheer Van Baelen, u peilt naar mijn mening, maar ik zal er nog niet op ingaan. Ik denk er nog over na en introduceer het debat binnen de regering. Ik luister ook daar naar reacties over wat men denkt over de financiering van het hoger kunstonderwijs. Als mijn besluitvorming vooruitgaat, zal ik daar zo snel mogelijk ook publiekelijk over spreken.

Academisering is ook een onderwerp waarop we later nog zullen terugkomen, maar in het specifieke geval van de kunsten valt daar nu wel al een en ander over te zeggen. De bal is in feite al van bij de start van het academiseringsproces aan het rollen. Meer dan elders leidde dat in het kunstonderwijs tot zeer fundamentele, zeg maar existentiële vragen. De nog door minister Vanderpoorten bestelde en vorig jaar opgeleverde AEF-studie ‘Academisering hoger kunstonderwijs: een wenkend perspectief?’ schetst de problematiek in al haar facetten. Een werkgroep van deskundigen is daar in de loop van vorig jaar stevig op doorgegaan.

Op grond van al die werkzaamheden heb ik in een

toespraak naar aanleiding van de opening van het Instituut voor het Onderzoek in de Kunsten van de Associatie KU Leuven, afgekort IVOK, een aantal bakens uitgezet voor de toekomst van het hoger kunstonderwijs, vertrekkend vanuit de opdracht tot academisering. Ik ben er mij ten volle van bewust dat die toespraak niet het eindpunt kan zijn. Enerzijds gaat het uiteraard maar om een toespraak, niet om een beslissing van de regering of een decreet dat door het parlement is besproken en goedgekeurd. Anderzijds kan zo'n toespraak het thema uiteraard ook niet in al zijn finesses bevatten, temeer daar een operationalisering van een en ander eigenlijk maar zinvol en tastbaar kan worden als de onderliggende beleidsopties bekrachtigd zijn.

Mijnheer Sannen, met dit in het achterhoofd zal ik toch proberen zo concreet mogelijk op uw vragen te antwoorden. Verschillende studiegebieden uit het professioneel gericht hoger onderwijs kennen een verwant studiegebied in het academisch onderwijs. Professionele en academische opleidingen uit die studiegebieden worden veelal binnen dezelfde hogeschool aangeboden.

Mijnheer Marginet, u hebt me vragen gesteld die op deze problematiek voortgaan, maar ik kan daar niet uit mijn hoofd op antwoorden. Ik zie eigenlijk geen redenen waarom dat niet zou kunnen in het hoger kunstonderwijs. Eigenlijk bestaat die combinatie al. Binnen de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst worden in de vestiging Sint-Lucas Gent zowel een academische bachelor en master in de beeldende kunst aangeboden als een professionele bachelor in de beeldende vormgeving. Het is niet mijn bedoeling dat in de toekomst onmogelijk te maken.

Het kan natuurlijk ook niet de bedoeling zijn dat elke instelling haar aanbod ontdubbelt. Dat zou niet alleen haaks staan op mijn beleid inzake rationalisatie, het zou ook haaks staan op de vaststelling dat een veralgemeende academisering van het hoger kunstonderwijs niet wenselijk en hoogstwaarschijnlijk ook niet haalbaar is.

Zoals ik in mijn toespraak voor het IVOK in Leuven heb benadrukt, reken ik voor het vermijden van een volledige ontdubbeling van opleidingen in eerste instantie op het hoger kunstonderwijs zelf. Aan hen om, een beetje naar het voorbeeld van de faculteiten Wetenschappen, zelf een globaal plan op sectorniveau op te stellen, over de associatiegrenzen heen. Ik verwacht daarvan dat de kunstopleidingen in alle redelijkheid afspraken maken over wie wat zal aanbieden in de toekomst, zodat we in Vlaanderen over een optimaal aanbod in zowel kwantitatief als kwalitatief opzicht kunnen beschikken.

Afhankelijk van allerlei factoren zullen de instellingen moeten kiezen of zij hun opleidingen verder willen academiseren of omvormen tot een hoogstaand professioneel traject. Ik heb het hier nadrukkelijk over hoogstaande professionele trajecten. Het kan immers niet genoeg worden beklemtoond dat een professioneel traject helemaal niet minderwaardig is aan een academisch traject. Dat geldt evengoed voor het kunstonderwijs als voor andere studiegebieden. Er is wel een duidelijk verschil in doelstellingen en leerresultaten, die de opleidingen voor ogen moeten houden.

Mijnheer Sannen, de regelgeving schrijft voor dat een bachelor ten minste 180 studiepunten moet omvatten. In theorie kan een professionele bachelor met een studieomvang van meer dan 180 studiepunten dus nu al. In de praktijk komt dat echter niet voor. Ik wil niet zo maar vrije baan geven aan bachelors van 240 studiepunten.

De enkele bestaande professionele bachelors van 180 studiepunten in het hoger kunstonderwijs tonen aan dat een langere studieduur in de kunsten niet per definitie noodzakelijk is. Toch ben ik niet ongevoelig voor de argumenten die aangeven dat 180 studiepunten in sommige gevallen niet volstaan om een voldoende kwaliteitsvol professioneel traject te kunnen aanbieden. Dat zal geval per geval moeten worden bekeken met, opnieuw, de doelstellingen en de leerresultaten centraal.

Mijnheer Sannen, met uw vraag over de gevolgen op personeelsvlak, haalt u een van de punten aan die ontegensprekelijk een nauwkeurige voorbereiding behoeven als de toekomst van het hoger kunstonderwijs verdere invulling krijgt. We zitten immers niet alleen met verschillende personeelsstatuten − afhankelijk van het professioneel dan wel academisch onderwijs −, in het kunstonderwijs treffen we bovendien ook nog een paar eigenaardigheden aan, zoals de artistieke salarisschaal. Ik moet eerlijk toegeven dat het plaatje mij op dit vlak nog niet helder is. Toch wil ik de gevolgen op personeelsvlak alleszins niet veronachtzamen. Ik heb aangegeven dat een omschakeling van academisch naar professioneel gericht onderwijs zeker niet als een degradatie beschouwd mag worden. Een degradatie mogen we ook het personeel niet aandoen.

Mijnheer Sannen, ik heb mij gepermitteerd om eerst over de financiering van het hoger onderwijs en de lerarenopleiding met afgewerkte teksten te komen. Na het reces, dus in de tweede helft van 2006, mag u van mij een meer uitgewerkte nota in verband met het hoger kunstonderwijs verwachten, die ook een concreet tijdpad zal bevatten. Ik kan nu wel al kwijt dat ik de kunstopleidingen in 2006-2007 zal uitnodigen om samen hun visie op een toekomstig aanbod aan zowel academische als professionele opleidingen uit te tekenen.

Ik heb al verwezen naar de oefening die de faculteiten Wetenschappen dit academiejaar hebben gemaakt en die, mutatis mutandis, wellicht tot voorbeeld kan die-

nen voor de kunsten. De kwantiteit en kwaliteit van de bestaande capaciteit, de lokalisatie van de expertise, zwaartepunten, maatschappelijke en artistieke relevantie en arbeidsmarktrelevantie zijn allemaal onderwerpen die daarbij meegenomen moeten worden. Pas als dat helder is, kan de reële keuze voor academisch of professioneel gemaakt worden en desgevallend de daarbij horende omvorming worden ingezet.

Het is ook duidelijk, en dat heb ik al aangegeven in mijn toespraak in Leuven, dat de keuze voor een academisch traject impliceert dat de algemene criteria voor de academische master en bachelor ongewijzigd en onverminderd blijven gelden bij accreditatie. Mijnheer Van Baelen, op dat vlak kan ik u dus geruststellen. Ik vond het idee van een artistieke bachelor en master creatief. Ik heb er veel over gepraat, onder meer met de mensen van de werkgroep, maar uiteindelijk heb ik besloten dat het niet de goede keuze was en blijf ik bij het schema dat de vorige legislatuur tot stand is gekomen in het structuurdecreet.

Hetzelfde geldt voor het tijdpad. Voor de inbedding van onderzoek in onderwijs is in een overgangsregeling voorzien voor alle opleidingen die academiseren. Dat geldt uiteraard ook voor het hoger kunstonderwijs. Wie voor het academische traject kiest, weet dus nu al wat daar de mijlpalen zijn.

Mevrouw de voorzitter, dit antwoord put het debat niet uit, maar ik denk dat ik toch enige aanduidingen heb gegeven over de manier waarop we het dossier benaderen.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik dank u voor het omstandige antwoord, maar het is een antwoord met nog veel vraagtekens. Het is duidelijk dat het debat nog verder gevoerd moet worden.

Er kan natuurlijk de vergelijking worden gemaakt met andere opleidingen van professionele bachelors, academische bachelors en academische masters, maar het volume van studenten waarover die opleidingen beschikken, is veel groter dan in de kunstopleidingen. Ik denk dat het ook belangrijk is dat men blijft waken over een goed gestuurde instroom binnen de kunstopleidingen. Ze kunnen naast elkaar blijven bestaan, maar wel in een voldoende rationeel kader.

Mijnheer de minister, het is misschien mogelijk om voor bepaalde opleidingen niet dadelijk te starten met een academische bachelor en via een brugjaar of 60 extra studiepunten, van 180 naar 240, de mogelijkheid te geven om uit te wijken naar een academische master. Deze mogelijkheden zijn voor bepaalde opleidingen misschien te overwegen.

Ook het civiele effect van bepaalde opleidingen, bijvoorbeeld in de onderwijssector, moeten we in ogenschouw nemen. Men kiest terecht soms voor louter professionele bachelors, die men, als dat nodig zou zijn, optrekt tot 240 studiepunten, maar het civiele effect zal anders zijn. Voor iemand die nu master is en les geeft of in een andere overheidssector terechtkomt, is het civiele effect anders dan voor een bachelor. Daar zullen we toch aandacht aan moeten besteden.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mijnheer Sannen, dat laatste is me niet helemaal duidelijk. Ik dacht dat de minister verwees naar de capaciteitsproef bij de geografen, die ons allemaal positief heeft verrast.

Voor elke professionele bachelor is er de mogelijkheid om te worden toegeleid naar een academische master. Die mogelijkheden, onder meer brugprogramma's, staan ingeschreven in het decreet en aan de instellingen wordt gevraagd om voor de verschillende richtingen de brugprogramma's te bepalen, op basis van de vooropleiding die een student al dan niet heeft genoten.

Mijnheer Sannen, u verwees naar meer dan 180 studiepunten voor een professionele bachelor. Uit het antwoord van de minister begreep ik dat hij daar niet toe geneigd is.

Minister Frank Vandenbroucke: Het was genuanceerder. Ik heb gezegd: 240 zeker niet. Ik ben niet ongevoelig voor het argument dat 180 studiepunten voor sommige opleidingen misschien niet genoeg is. Ik heb mijn laatste woord daarover nog niet gezegd. Ik heb niet gezegd dat is beslist dat het eeuwig en altijd 180 studiepunten zal zijn.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Doe je dat door voor de professionele bachelor de studiepunten en de opleidingsduur te verlengen of doe je dat met een banaba, met 30 studiepunten? U begrijpt de gevoeligheid bij de sector. Uitbreiden tout court is ook een voorbeeld voor andere professionele bachelors, waarbij ik a priori de vraag stel of we dat moeten doen of niet.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal voor alle duidelijkheid mijn antwoord herlezen. Ik wil niet zomaar vrije baan geven aan bachelors van 240 studiepunten. Dat is absoluut niet mijn stelling. Ik denk dat vandaag bewezen wordt dat driejarige opleidingen in een aantal domeinen volstaan, maar ik ben niet ongevoelig voor het argument van mensen die zeggen dat voor bepaalde opleidingen, ook al heb je geen academische opleidingen, 180 studiepunten eigenlijk niet

volstaan. Dan hebben we nog niets gezegd over de formule.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Alles hangt natuurlijk af van de manier waarop het academische wordt ingevuld. Een bepaalde virtuositeit die iemand moet ontwikkelen, hoeft niet academisch te zijn, maar vraagt wel tijd, inspanning en studie.

Als ik naar het civiele effect verwijs, bedoel ik dat nu bepaalde virtuozen met een bepaalde opleiding les geven op het huidige licentiaatsniveau, die misschien beter ook professioneel blijven in de uitoefening, maar het civiele effect is wel anders als men bij een professionele bachelor blijft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.